

Noget maatte der gjøres; men der blev Intet gjort. Det var denne Betragtning: at det, efterat snart 9 Aar vare hengaaede med at tale om Sagen, vel kunde være paa Tiden at forsøge paa at faae nogen Gjerning sat i Talsens Sted, der bragte det forhen nævnte Forslag til Dannelsen af et Kirkeraad tillive. Det vil sees, at Forslaget har god historisk Grund. Det bringer blot i Form, hvad forhen er fremkommet, deels som Andragende, deels som Forudsætning. Forslaget gaaer ikke ud over denne Grændse. Navnlige behøver det neppe at siges, at Alt, hvad der umiddelbart angaaer Troes- og Samvittighedsforhold, er holdt udenfor. Som Gjenstand for Kirkeraadets Virksomhed er betegnet „almindelige Beskæmmelser for kirkelige Forhold og Anliggender.“ Naturligvis ville saadanne Forhold og Anliggender i en vis Grad berøre de religiøse Interesser; men denne Forbindelse er ikke nærmere, end at ethvert kirkeligt Samsfund maa kunne vente og forudsætte, at dets Medlemmer ville angaaende dem underordne sig den lovgivende Myndighed. Heller ikke gaaer Forslaget ud paa nogen egentlig Kirkeforfatning, paa Afgrændsning af Forholdet mellem Kirke og Stat, mellem Præst og Menighed. Forslaget indskrænker sig til, hvad der først og fremmest er nødvendigt: til at hjælpe Kirken til et Organ, som kan udfylde det hidtil sølte Savn, idet gennem det Geistlighed og Menighed paa eengang kunne komme til Orde, hvis Stemme maa forudsættes at ville faae Betydning for Regjering og Rigsdag, som overhovedet vil kunne fremme den kirkelige Lovgivnings Virksomhed under betryggende Former og vil kunne bringe mere Sammenhold og Holdning ind i den kirkelige Samsfunds virksomhed. Det er dette og intet Mere, der er tilstøttet ved Forslaget og ventes ved det at kunne opnaaes. Det er altsaa en fuldstændig Misforstaaelse, hvortil ingen Anledning er givende, naar man mener at sige noget meget Træffende imod samme ved at erindre om, at det ikke er ved saadanne ydre Midler, at Kirken ophjælpes, at det, hvorom det gjælder, er Aand og aandeligt Liv: Præster, gennemtrængte af Følelsen for deres hellige Kald, Menigheder, som ere levende

Lemmer paa Kirkens Legeme, og saa videre. Alt dette er unægteligt, og mod Betragtninger af denne Art er intet Andet at indvende, end at de her ere anbragte paa urette Sted. Thi det er idetmindste mig ikke bekjendt, at Nogen har meent, at der ved Kirkeraadet skulde staaes aandeligt Liv, endmindre at ved Kirkeraadets Virksomhed det aandelige Liv skulde kunne blive overflødig. Der tænkes alene paa at tilveiebringe et kirkeligt Organ, som kan yde sin Tjeneste ved den kirkelige Lovgivnings Virksomhed, og som under de Forhold, hvori vi nu befinde os, ikke kan undværes, uden at enten den kirkelige Lovgivnings Arbejde vil komme i Stilstand eller vil blive udsat for at fremmes paa en Maade, der ikke kan betegnes som kirkelig. Her bliver Intet klarer ved at vise hen til Aand, aandeligt Kald og aandeligt Liv. „Om man end er nok saa villig“ — jeg bruger her en anden Forsatters Ord — „til at erkjende, at Kirken, naar den har det ene Fornødne, maa kunne hjælpe sig med en mindre fuldkommen Forsatningsform, og en mindre fuldkommen Tingenes Orden, vil man dog vel ogsaa erkjende, at den danske Kirke fortiden kun finder sig i en svævende Mellemtilstand, der kun i høist uegentlig Betydning kan kaldes en Form og en Orden.“

Men det første Skridt, der saaledes ved det titnævnte Forslag er blevet forsøgt hen imod Maalet af en Kirkeordning, har ikke kunnet gjøres uden fra een Side at møde en meget bestemt Modstand, — og det i Frihedens, i Kirkefrihedens Navn. Der er ved denne Modstand det Giendommelige, at, medens den vistnok adresserer sig til det ene foreliggende Forslag, gjælder den i Virkeligheden ethvert hvilket som helst Forslag til at bringe en lovordnet Tilstand ind i den kirkelige Lovgivnings virksomhed. Under den meest syndige Form nemlig har denne Modstand vendt sig som en Anklage mod Forslaget, for at ville opreise „en ny Papisme“ hos os; nærmere er den blevet forklaret ved „en Majoritets-Papisme“. Da nu ingen Organisation i Kirkesamsfundet saalidt som i noget andet Samsfund kan være uden besluttende og afgjørende Myndighed, og da der ikke gives nogen anden Vej til at komme